

EAPC - Gestió i control de subvencions i ajuts

La COVID-19 i els ajuts de la Unió Europea

15-05-2020

En aquests dies difícils per les conseqüències de la pandèmia de la COVID-19, s'estan aplicant mesures per pal·liar-ne els efectes desfavorables, que de ben segur s'estendran més enllà de la durada de l'estat d'alarma, i malauradament ja estan afectant a tots els àmbits de la societat, ja siguin econòmics, culturals, socials i, evidentment, sanitaris, entre d'altres.

L'Administració de la Generalitat de Catalunya ha pres tota una sèrie de mesures per fer front a aquests efectes, juntament amb l'Administració general de l'Estat i la resta de comunitats autònomes i entitats locals, com ara la suspensió de termes i terminis procedimentals — contractació del sector públic, ajuts i subvencions, tributaris— i processals; concessió d'ajuts, subvencions i reconeixement de prestacions, totes de caràcter extraordinari, així com l'adopció de mesures per suavitzar l'impacte de la COVID-19, com ara la modificació de bases reguladores o les convocatòries o la modificació de les resolucions de concessió, així com l'aixecament de la suspensió en determinats àmbits, ponderant els interessos en joc dels actors.

La Unió Europea també se suma a fer front comú contra la COVID-19 en suport dels seus estats membres amb diverses iniciatives i actuacions per part del Banc Central Europeu (BEI), la Comissió Europea i altres institucions europees. Aquestes institucions han pres un seguit de decisions i han emprès una sèrie d'iniciatives per pal·liar la situació generada en el context de la COVID-19, ja sigui engegant la contractació centralitzada accelerada d'equips de protecció i d'altres amb 26 estats membres o bé una ampliació de l'acte d'execució vigent en el marc del Mecanisme de Protecció Civil de la Unió (rescEU) per comprar aquests equips, l'exempció de l'IVA en la importació de les mercaderies necessàries per combatre els efectes de la COVID-19 i una [franquícia dels drets d'importació](#), o bé prenent mesures de flexibilització en matèria d'ajuts i subvencions.

En aquest darrer àmbit destaca una doble iniciativa, la [Iniciativa d'inversió en resposta al coronavirus](#) (publicada al DOUE el 31 de març) i la [Iniciativa d'inversió en resposta al coronavirus plus](#) (publicada al DOUE el 24 d'abril). La seva finalitat és mobilitzar inversions cap als sistemes d'atenció sanitària dels estats membres i altres sectors de les seves economies mitjançant el pressupost de la Unió Europea i, en concret, els fons estructurals i d'inversió europeus, a fi de proporcionar suport

financer als estats membres perquè donin resposta a la crisi sanitària generada pel context de la COVID-19. Això inclou l'avançament de pagaments, la reorientació dels fons de cohesió i l'assistència als estats membres per dirigir els diners on sigui més necessari com més ràpidament millor.

Per la seva part, el **BEI** ha endegat un projecte de creació d'un fons de garantia de 25.000 milions d'euros per donar suport a les empreses i pimes mitjançant les entitats intermediàries financeres locals (bancs i altres institucions nacionals) per canalitzar aquest fons.

Així mateix, la Comissió posarà a disposició dels estats membres 1.000 milions d'euros procedents del pressupost de la Unió, que serviran com a garantia per al Fons Europeu d'Inversions (FEI), a través dels programes COSME i InnovFin. Amb el suport de la garantia addicional de la Unió, el FEI incentivarà els bancs perquè proporcionin liquiditat a les pimes i a les empreses de mitjana capitalització. S'espera que amb això es mobilitzin 8.000 milions d'euros de finançament del capital circulant i s'ajudi com a mínim 100.000 pimes i empreses de mitjana capitalització dels estats membres.

En l'àmbit dels ajuts i les subvencions comunitàries, i en concret amb relació als **fons comunitaris europeus**, s'han establert mesures de flexibilització, amb una aposta decidida per fer-los més accessibles als possibles beneficiaris. Les noves mesures excepcionals de flexibilitat presentades per la Comissió Europea permetran als estats membres transferir recursos entre els tres grans fons comunitaris que sustenten la política de cohesió (el Fons Europeu de Desenvolupament Regional, FEDER, el Fons Social Europeu, FSE, i el Fons de Cohesió, FC), entre les diferents categories de regions i entre les àrees prioritàries específiques. D'aquesta manera, serà possible finançar programes de cohesió amb el 100% de finançament comunitari durant l'exercici comptable 2020-2021. A més, se simplifica el mecanisme d'aprovació dels programes per accelerar-ne la implementació, facilitar l'ús dels instruments financers i simplificar les auditories. Amb aquesta finalitat han estat modificats els principals reglaments que regulen els fons comunitaris i, en concret, el FEDER, el FSE i el Fons Europeu Marítim i de la Pesca (FEMP). També s'ha ampliat el termini de presentació de les sol·licituds dels ajuts en matèria de política agrària comunitària (PAC).

Quant als ajuts d'Estat s'ha publicat la Comunicació de la Comissió [Marc Temporal relativa a les mesures d'ajut estatal destinades a donar suport a l'economia en el context de l'actual brot de COVID-19 2020/C 91 I/01](#), que al seu torn ha estat modificada per la Comunicació de la Comissió [Modificació del Marc temporal relativa a les mesures d'ajut estatal destinades a donar suport a l'economia en el context de l'actual brot de COVID-19 2020/C 112 I/01 //C/2020/2215](#), i la Comunicació de la Comissió [Modificació del Marc temporal relativa a les mesures d'ajut estatal destinades a donar suport a l'economia en el context de l'actual brot de la COVID-19 2020/C 164/03](#).

L'objectiu d'aquestes comunicacions és modificar el llindar de tolerància en el sentit que queden fora del control dels ajuts d'Estat els ajuts financers procedents de fons nacionals o de la Unió concedits a serveis sanitaris o altres serveis públics, així com qualsevol ajut financer públic concedit directament als ciutadans. Amb aquest mateix objectiu, tampoc no se sotmetran al control com a ajut d'Estat i no necessiten l'aprovació de la Comissió les mesures d'ajuda pública per a les empreses, com els subsidis salarials i la suspensió del pagament de l'impost de societat o l'impost sobre el valor afegit o les cotitzacions socials. En la resta de casos en els quals sí que cal el control de la Comissió, s'estableixen mesures d'agilitació de la tramitació i la resposta de la

Comissió que després de la comunicació preceptiva s'efectuarà en qüestió de dies. A aquests efectes es continuen aplicant el Reglament de minimis i el Reglament general d'exempció per categories.

Una altra de les mesures adoptades ha estat la modificació del **Fons de Solidaritat de la Unió Europea**. Aquest fons va ser creat pel [Reglament \(CE\) núm. 2012/2002](#) del Consell amb la finalitat de proporcionar ajuda financera als estats membres arran de catàstrofes greus, com a mostra concreta de solidaritat europea en situacions de dificultat. El Fons permet que la Unió col·labori en la mobilització de serveis d'urgència per atendre les necessitats immediates de la població i contribuir a la reconstrucció a curt termini de les principals infraestructures danyades, per possibilitar la recuperació de l'activitat econòmica a les regions afectades per la catàstrofe. Tanmateix, aquest Fons es limita actualment a catàstrofes naturals que causen danys materials i físics i no inclou catàstrofes greus que siguin degudes a perills biològics i per aquest motiu es modifica el Reglament, per permetre a la Unió intervenir en cas d'emergències greus de salut pública com ho és la que estem patint deguda a la COVID-19, que amb aquesta modificació s'amplia als països que estan en procés de negociació per a l'adhesió a la Unió Europea. Aquesta mesura garantirà que els estats membres més afectats puguin tenir accés a una ajuda addicional de fins a 800 milions d'euros.

També cal destacar la **Iniciativa SURE**, instrument de solidaritat per ajudar els treballadors a mantenir els ingressos i les empreses a mantenir-se en peu, dotat amb un fons de 100.000 milions d'euros. Aquest fons s'instrumentarà mitjançant un préstec que atorgarà la Comissió Europea prèvia sol·licitud de l'Estat membre interessat, que servirà per cobrir l'increment de la despesa pública en sistemes de reducció del temps de treball o altres mesures de la mateixa naturalesa per protegir l'ocupació, així com els treballadors per compte aliè i els treballadors per compte propi.

Una altra de les mesures en aquest àmbit és el **Fons Europeu d'Adaptació a la Globalització (FEAG)** per al cas que una empresa acomiadi més de 500 treballadors o quan en un sector determinat d'una o diverses regions veïnes es produeixi un gran nombre d'acomiadaments. Aquest fons té una dotació per a l'exercici 2020 de 179 milions d'euros.

En darrer lloc, cal mencionar el [Fons d'Ajuda Europea per a les persones més desafavorides \(FEAD\)](#) per a ajuda alimentària i assistència material bàsica a les persones més necessitades que veuen empitjorada la seva situació a causa del confinament per alentir la propagació del virus, que evoluciona per fer front a aquesta crisi, en particular introduint l'ús de bons electrònics de l'ajuda per reduir el risc de contagi, així com la possibilitat de comprar equips de protecció personal d'assistència.

Tot aquest seguit de mesures, juntament amb les que estableixen cadascun dels estats membres dins del seu ordenament jurídic intern, ajudaran a rescatar l'economia a curt i llarg termini. No obstant això, aquestes mesures i iniciatives podran esborrar l'empremta que deixarà i està deixant la pandèmia en les nostres vides? La resposta a la pregunta és incerta però de ben segur que aquesta crisi sanitària mundial provocarà noves formes de fer en el nostre dia i dia i canvis en tots els àmbits. *Alea iacta est.*

Fonts:

- [Zona de premsa de la Comissió Europea](#).

- Coronavirus crisis: “Commission will use all the tools at its disposal to make sure the European economy weathers the storm”.
- Comunicació conjunta al Parlament Europeu, al Consell, al Comitè Econòmic i Social Europeu i al Comitè de les Regions: Comunicació sobre la resposta de la UE a escala mundial a la COVID-19.
- *Diari Oficial de la Unió Europea.*

Irene Artigues Rodríguez

Coordinadora de comptabilitat i control a la Intervenció General del Departament de Vicepresidència, d'Economia i Hisenda